

Meten is weten: Het ABVV gaat daarom zelf testen organiseren.

Het ABVV zal zelf een bloedonderzoek organiseren om de PFAS-problematiek en het testen van werknemers op vrijwillige basis op de agenda van de bedrijven te zetten.

In juni laten we een representatief staal van werknemers testen. Het betreft werknemers in de petrochemische bedrijven op linker- en rechteroever. Het zal gaan om operators, brandweerlieden, interventieploeg, techniekers, verladers... een doorsneestaal van de beroeps populatie.

Het labo dat de testen zal analyseren is het labo waarmee de vlaamse overheid momenteel samenwerkt voor de lopende bevolkingsstudie in Zwijndrecht. We gaan een gelijkaardig bloedonderzoek opzetten waarbij de concentratie van 16 verschillende soorten PFAS in het bloed wordt bepaald.

Na de zomervakantie zullen de resultaten van deze analyse bekend zijn. Aan de hand van de resultaten bekijken we dan samen met de afgevaardigden in de CPBW's van de petrochemische bedrijven welke verdere stappen we zetten.

Eveneens zullen we de werknemers informeren over de collectieve resultaten van de bloedafname-campagne.

Problemen moeten aangekaart worden. Het ABVV gaat daarom een PFAS-meldpunt oprichten

Je zal bij het ABVV eveneens terecht kunnen om mogelijke PFAS-vervuiling en gezondheidsproblemen aan te kaarten. Ook voor vragen kan je bij ons terecht. We zullen je verder helpen waar mogelijk en indien nodig verder doorverwijzen. Je kan hiertoe mailen naar: pfasprobleem@accg.be

Het ABVV wil dat :

- de PFAS-problematiek in de bedrijven ernstig wordt genomen en in de CPBW's wordt besproken. Alle werknemers dienen hierover geïnformeerd te worden.
- er in de CPBW's en in samenspraak met de inspectiediensten risicoanalyses worden gemaakt en biomonitoring campagnes opgestart.
- alle werknemers in de petrochemische bedrijven op vrijwillige basis en op kosten van de werkgever kunnen worden getest door de preventiedienst.
- Fedris op korte termijn een beleid en visie ontwikkelt aangaande de gevolgen van PFAS voor de werknemers.

MEI 2024

ABVV De kritische vakbond

Nergens in Europa zijn er hogere PFAS-concentraties dan in Vlaanderen, zo is gebleken uit een grootschalig onderzoek van verschillende Europese kranten. Experts zijn hierover niet verbaasd want voor het uitstoten van PFAS in de lucht was hier geen vergunning vereist. De Antwerpse regio - en bij uitbreiding het Waasland met de Waaslandhaven - is een ware hotspot inzake PFAS-vervuiling. Volgens de Britse krant The Guardian wordt het gebied rond de 3M-fabriek in Zwijndrecht gezien als "één van de meest vervuilde sites ter wereld".

In Vlaanderen zijn reeds heel wat vormen van PFAS-vervuiling in kaart gebracht: bouwgronden, industrieterreinen, rivieren en waterlopen, de kwaliteit van het drinkwater, ... Ook de inwoners van gebieden die met PFAS-problemen te kampen hebben, kregen meestal de kans om zich te laten testen, zo bv. in Zwijndrecht.

De enigen waar blijkbaar niemand naar omkijkt zijn de werknemers in de steek gelaten door zowel de vlaamse overheid als de bedrijven. Er wordt op geen enkele manier systematisch getest. Iedereen schuift de verantwoordelijkheid van zich af.

ABVV
Samen sterk

ABVV
Samen sterk

Na het bekend worden van de PFAS-problematiek bij 3M in mei 2021 waren het de vakbonden die er op een hoorzitting in het vlaams parlement, en nadien in een onderhoud met Minister Dermagne, op aandringen dat alle werknemers van 3M zich op vrijwillige basis door een onafhankelijk labo zouden kunnen laten testen. Uiteindelijk werden zo'n 320 mensen getest en een aantal onder hen bleken waarden te hebben die ver boven het aanvaardbare liggen.

In de maanden nadien hebben de ABVV-afgevaardigden in een heel aantal bedrijven de problematiek op het agenda van de CPBW's gezet. Telkens met de vraag om werknemers de kans te geven zich op vrijwillige basis te laten testen. In bijna alle bedrijven kregen we een 'njet' als antwoord. Waarom? De bedrijven stelden dat aangezien zij zelf geen PFAS produceren, er ook geen noodzaak is om te testen. Tweede dooddoener: wanneer je te hoge waarden zou hebben, zijn deze daarom niet arbeid gerelateerd. Testen zou bovendien "ongerustheid" kunnen veroorzaken.

PFAS was en is nog steeds aanwezig in de werkomgeving

In alle (petro)chemische bedrijven in onze regio is gebruik gemaakt van PFAS-houdend blusschuim. Het werd zowel ingezet bij calamiteiten als bij oefeningen. Professionele bedrijfsbrandweerkorpsen en interventieploegen van operators gebruikten het. Gedurende decennia is er op die manier risico geweest voor werknemers én werd mogelijks de bodem en het grondwater vervuild.

PFAS zijn tevens aanwezig in heel wat materialen waarmee werknemers in de (petro)chemie in contact komen. Denken we maar aan flensafdichtingen en brandwerende overalls.

In de Antwerpse haven wordt ook vandaag nog PFAS verbrand in verbrandingsovens. Er is dus mogelijke verontreinigde uitstoot naar de lucht in een gebied waar 60.000 mensen elke dag komen werken. Zeven dagen op zeven, 24u op 24.

Toxicoloog Jacob de Boer, professor aan de Vrije Universiteit Amsterdam en autoriteit op vlak van PFAS-vervuiling, werd recent door juristen gevraagd of het zinvol zou zijn om de Antwerpse petrochemische werknemers te testen. Zijn antwoord: "de PFAS-opname gaat ook via de lucht. Als je 20 jaar lang 8 u per dag, 5

dagen in de week in die omgeving verblijft, bouw je naar mijn verwachting ook een significant PFAS-niveau op. Ik denk dat het zeer verstandig is om hen ook te laten onderzoeken op PFAS. Maar dat zou in een apart onderzoek moeten plaatsvinden. Je zou ook eerst een steekproef van bijvoorbeeld een 50-tal mensen of zo kunnen doen."

Metten is weten

"Meten is weten" is een stelling die bedrijven dagdagelijks hanteren in hun bedrijfsprocessen. Wanneer het echter gaat over de mogelijke PFAS-waarden in het bloed van de werknemers is dit niet het geval. Nochtans legt de Belgische wetgeving inzake Preventie en Bescherming op de Werkplaats aan de werkgevers op om alle mogelijke preventiemaatregelen te nemen voor alle mogelijke beroepsgebonden risico's. Het tijdig opsporen van gezondheidsrisico's is daar integraal onderdeel van. Eigenlijk zouden alle bedrijven dus minstens een risicoanalyse met bijhorende biomonitoring van mogelijks blootgestelde werknemers moeten opmaken. Dit aan de hand van de meest recente en relevante medische en wetenschappelijke bevindingen. Momenteel zijn er echter heel weinig gegevens inzake PFAS-blootstelling bij werknemers in de (petro)chemie. Er wordt nauwelijks getest of getracht oorzakelijke verbanden te leggen.

De vlaamse overheid trekt de paraplu open

Het ABVV heeft de vlaamse overheid eind mei vorig jaar gevraagd om de werknemers van de petrochemische bedrijven mee op te nemen in het grootschalige onderzoek dat toen in Zwijndrecht werd opgestart. Dit werd geweigerd. Onder andere omdat men stelde dat werknemers een ander blootstellingsprofiel hebben dan omwonenden, het opmaken van de risicoanalyse een taak is van de bedrijven en men een literatuurstudie van Fedris (het vroegere Fonds voor Beroepsziekten) inzake omgaan met PFAS in de beroepscontext wenste af te wachten.

Zowel bedrijven als de vlaamse overheid weigeren dus hun verantwoordelijkheid op te nemen. Nochtans schreef de krant De Tijd enkele weken geleden dat jaarlijks 12.000 Europeanen sterven aan de gevolgen van PFAS. De gezondheidskosten van PFAS-gerelateerde klachten worden in heel Europa geschat tussen 52 en 84 miljard euro.

Welke effecten kunnen PFAS hebben op de gezondheid?

Van sommige PFAS (zoals PFOS en PFOA) is bekend dat ze schadelijke effecten kunnen hebben op de gezondheid van mensen. Of PFAS daadwerkelijk gezondheidseffecten geven, hangt onder andere af van de hoeveelheid PFAS die men binnen krijgt over een bepaalde tijdsperiode en om welke PFAS het gaat.

Het Europese agentschap EFSA publiceerde in 2020 een samenvatting van de toen gekende gezondheidseffecten van PFAS, gebaseerd op epidemiologische studies.

Het IARC (internationaal agentschap voor kankeronderzoek) publiceerde 3 jaar later (in 2023) dat er voldoende aanwijzingen zijn om te stellen dat PFOA kankerverwekkend is voor mensen (voornamelijk niercel- en teelbalkanker).

PFOS is volgens diezelfde publicatie van het IARC "mogelijks kankerverwekkend".

Over de toxiciteit van PFAS zal er de komende jaren nog veel onderzoek gebeuren. De gezondheidseffecten zullen stilaan duidelijker worden.

Dit leidt ook tot steeds strengere toelaatbare blootstellingsnormen die gehanteerd worden.

Gekende gezondheidseffecten van PFAS in 2020

- ✓ Het immuunsysteem (bij kinderen) is het meest gevoelig. In hoeverre gezondheidseffecten zoals sneller en vaker ziek worden ook echt optreden, is niet te zeggen.
- ✓ Effecten op de ontwikkeling van het ongeboren kind: lager geboortegewicht.
- ✓ Verhoogde cholesterolgehalten.
- ✓ Verstoring van de leverwerking: verhoging van het leverenzym ALT. EFSA lijstte ook de gezondheidseffecten op die wel gevonden werden in proefdieren, maar waarvoor (nog) weinig of geen aanwijzingen zijn bij de mens:
- ✓ Effecten op de voortplanting: minder kans om zwanger te worden.
- ✓ Verhoogd risico op hoge bloeddruk tijdens de zwangerschap en pre-eclampsie (zwangerschapsvergiftiging).
- ✓ Verstoring van de hormonenbalans van het lichaam: daling van schildklierhormonen (door de Duitse HBM-commissie wel aanzien als een gekende associatie).
- ✓ Invloed op groei, leercapaciteit en gedrag van kinderen.
- ✓ Verhogen van het kankerrisico voor o.a. nier- en teelbalkanker.

